

Оформлення бібліографічного списку до наукової публікації

Підготувала Павлів Н.Г.

Список використаної літератури

- ▶ Це елемент бібліографічного апарату, що містить описи використаних у дослідженні джерел і подається після висновків.
- ▶ Відображає роботу автора зі збору та аналізу літератури, дозволяє зробити висновок про ступінь фундаментальності проведеного дослідження і охоплює документи, використані при написанні наукової роботи.

Академічна доброчесність

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про освіту» набрав чинності 28.09.2017 р. Стаття 42:

1. Академічна доброчесність :

це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ▶ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання
- ▶ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей
- ▶ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- ▶ академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами без зазначення авторства
- ▶ фальсифікація — свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень
- ▶ списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання

Називати джерела у тексті
потрібно двічі:

— у короткій формі власне
після цитування — це
називається **бібліографічне
посилання**

— у повному вигляді у кінці
тексту:

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічне посилання

- ▶ Містить бібліографічні відомості про цитату, що згадується в тексті документа, необхідні для його ідентифікації, пошуку та загальної характеристики
- ▶ Об'єктами є всі види опублікованих і неопублікованих документів (в тому числі електронні ресурси локального та віддаленого доступу), частини документів, архівні документи

Види бібліографічних посилань

За складом елементів бібліографічного запису:

Повне бібліографічне посилання — містить усі обов'язкові елементи, що використовують для загальної характеристики, ідентифікування і пошуку об'єкта посилання

Коротке бібліографічне посилання — містить частину обов'язкових елементів, які використовують тільки для пошуку об'єкта посилання

Види бібліографічних посилань

За місцем розташування в документі :

- ▶ **Підрядкове** бібліографічне посилання; використовують за умов, якщо всередині тексту документа його розмістити неможливо або небажано, щоб не переобтяжувати текст:

Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України. Київ, 2008. С. 302—310.

Види бібліографічних посилань

- ▶ **Внутрішньотекстове** бібліографічне посилання; застосовують, якщо значну частину відомостей про об'єкт посилання внесено до тексту документа:

(Вступ до медичної геології. Київ, 2016. Т 2. С. 422);

(Бібліотечна планета. 2017. № 2. С. 36–37)

Види бібліографічних посилань

- ▶ **Позатекстове** бібліографічне посилання використовують у наукових виданнях при багаторазових посиланнях на одні й ті самі документи, або через їх велику кількість:

У тексті:

[2, с. 28]; [2, с. 154].

У позатекстовому посиланні:

2. Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній: навч. посіб. — Київ: УБС НБУ, 2010. — 527 с.

Коли робити посилання

- ▶ при **непрямому цитуванні** – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень;
- ▶ при **цитуванні** :
  - ▶ для підтвердження власних аргументів;
  - ▶ як посилання на авторитетне джерело;
  - ▶ для критичного аналізу того чи іншого твердження

Приклад непрямого цитування:

- ▶ Як показують дослідження Б. Вайнера [49], М. Селігмана [14] і вчених, що реалізують їх ідеї при дослідженні безробіття [32; 33; 50], способи пояснення успіхів і невдач породжують певні емоційні переживання і стани, впливають на мотивацію досягнення, полегшують подолання труднощів або перешкоджають цьому.

Особливі вимоги при цитуванні

- ▶ науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором
- ▶ текст цитати починається і закінчується лапками ("...") і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання
- ▶ наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У ЦИХ випадках використовується вираз *“так званий”*

- ▶ цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками(...) Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці)
- ▶ кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело

- ▶ якщо необхідно виявити ставлення автора дослідження до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику (!) або знак питання (?)
- ▶ коли автор, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс (. -) і вказуються ініціали автора роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці ( ). Варіантами таких застережень є: (курсив наш. - М.Х.), (підкреслено мною. - М.Х.), (розбивка моя. - М.Х.).

Заборонено при цитуванні

- ▶ зловживати цитатами, надмірно цитувати : ваші оригінальні думки та ідеї мають бути основними у науковій публікації
- ▶ цитувати ненадійні джерела (вони мають бути авторитетні, перевірені, актуальні)
- ▶ цитувати статистику, загальновідомі факти
- ▶ не робити відсилки (посилання) на джерело

- ▶ відомі тези і твердження авторитетних дослідників подаються на початку статті, а основний обсяг статті присвячується викладу власних думок; для підтвердження достовірності своїх висновків і рекомендацій не слід наводити висловлювання інших учених, оскільки це свідчить, що ідея дослідника не нова і не підлягає сумніву.

Оформлення посилань

- ▶ Посилання в тексті роботи слід подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1; 6], де цифри 1 і 6 відповідають порядковому номеру праці у Списку використаних джерел
- ▶ Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької букви “с.”), наприклад: [1, с. 5]
- ▶ Посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення

Оформлення списку використаних джерел

- ▶ джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків, у хронологічному порядку
- ▶ джерела іноземною мовою розміщуються після всіх джерел кирилицею, виключенням є коли список формується у порядку появи посилання в тексті

- ▶ бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків
- ▶ відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць

Національні стандарти України:

- ▶ **ДСТУ 8302:2015.** Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.
- ▶ **ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.** Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Приклади бібліографічного опису за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 :

один автор:

- ▶ Жадан С. Тамплієри / Сергій Жадан. — Чернівці : Meridian Czernowitz, 2017. — 117, [2] с. : іл.

два автори:

- ▶ Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — Київ : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с.

Три та більше авторів:

- ▶ Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцких И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Харьков : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.
- ▶ Індекс здоров'я. Україна - 2016 : результати загальнонаціонального дослідження / [В. Тимошевська, В. Захожа, Т. Степурко, М. Шевченко, Т. Юрочко] ; Міжнар. фонд «Відродження», Київ. міжнар. ін-т соціології, Школа охорони здоров'я НаУКМА. - Київ : [б. в.], 2016. - 165 с.

Книга без автора (збірка статей)

- ▶ Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — Київ : Грамота, 2007. — 638, [1] с.
- ▶ Філософія. Нове покоління : тези 10-ї студентсько-аспірантської конференції / [упоряд.: О. Саковська, Ю. Макух] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". - Київ : НаУКМА, 2015. - 82, [6] с.

Багатотомне видання:

- ▶ Мова: класичне – модерне – постмодерне : збірник наукових праць / [редкол.: Ожоган В. М. (відп. ред.) та ін. ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – Київ : [Сік груп Україна] : Дух і Літера, 2014–2016. – Вип. 1. – 2014. – 206 с. ; Вип. 2. – 2016. – 424 с.
- ▶ Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007 – . – (Джерела з історії науки в Україні).

Ч. 2 : Додатки— 2007. — 573, [1] с.

Електронний ресурс

- ▶ Making patients pay: informal patient payments in Central and Eastern European Countries [Electronic resource] / Tetiana Stepurko, Milena Pavlova, Irena Gryga and Wim Groot // Frontiers in Public Health. – Electronic data. – 07 August 2015. – Mode of access: Internet. – doi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4528095/> – Title from the screen (viewed 30.01.2018).

Опис статті з журналу, розділу книги

- ▶ Наукова періодика в Україні: проблеми і перспективи розвитку / М. Попович, С. Пролєєв, В. Ворона [та ін.] // Філософська думка. – 2017. – № 6. – С. 6-13.
- ▶ Yaroshenko T. Libraries and catalogues in Ukraine – the way to understand the past and build the future / Tetyana Yaroshenko, Iryna Bankovska // Cataloging & Classification Quarterly. – 2015. – Vol. 53, Issue 3-4. – P. 430-452.
- ▶ Meleshevych A. Cost of parliamentary politics in Ukraine / A. Meleshevych // Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal. – 2016. – № 2. – P. 147-170.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Національного університету "Києво-Могилянська академія"

Університет – це зібрання розумних людей навколо гарної бібліотеки
(Томас Карлейль)

Укр | Eng 🔍

- Головна
- Послуги та сервіси
- Фонди та колекції
- Е-ресурси
- Новини
- Дослідники**
- Про бібліотеку

Дослідники

- Пошук інформації
- Наукометрія
- Альтернативні метрики
- Рейтинги науковців НаУКМА
- Преміювання науковців НаУКМА
- Нові публікації вчених НаУКМА в Scopus

Оформлення списків літератури

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

Приклади оформлення інформації про видання в списках літератури згідно з цим стандартом можна знайти [з](#) за посиланням.

Більше інформації про **правила** укладання бібліографічного опису можна знайти [в](#) презентації.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2016. – 47 с.

Години роботи

Бібліотека Антоновичів
Пн.-Нд. 8.30-20.30

Довідка

Запитання та відповіді

📧 Відправте нам повідомлення [jivochat](#)

**Оформлення списків
літератури в статтях
наукових журналів
здійснюється відповідно до
вимог конкретного журналу
(інформацію потрібно шукати
на сайтах видань у розділах
“Для авторів”)**

- ▶ у науковому світі існує понад 6 тисяч різних стилів (правил) цитування наукових джерел залежно від галузі, місця, в якому публікується робота тощо
- ▶ редакції можуть рекомендувати авторам використовувати як один із національних стандартів, так і міжнародні стилі оформлення цитувань

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 Про затвердження вимог до оформлення дисертації встановлено Рекомендований перелік стилів оформлення списку наукових публікацій:

- ▶ MLA (Modern Language Association) style — *гуманітарні науки: філософія, релігія, мистецтвознавство та ін.*
- ▶ APA (American Psychological Association) style — *суспільні науки: соціологія, психологія, право*
- ▶ Chicago/Turabian style — *фізичні, природничі та суспільні науки*
- ▶ Harvard style — *гуманітарні та суспільні науки*
- ▶ ACS (American Chemical Society) style — *природничі*

- ▶ AIP (American Institute of Physics) style — *фізика*
- ▶ IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style — *інженерія, електроніка, інформатика*
- ▶ Vancouver style — *медицина та фізичні науки*
- ▶ OSCOLA (Oxford University Standard for the Citation of Legal Authorities) — *юридичні документи*
- ▶ APS (American Physics Society) style — *фізика*
- ▶ Springer MathPhys Style

APA (American Psychological Association) style: книга 1-7 авторів:

- ▶ Bragg, S. M. (2010). *Wiley revenue recognition: Rules and scenarios* (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.
- ▶ Tymoshyk, M. V. (2004). *Vydavnycha sprava ta redahuvannia*. Kyiv: In Yure.
- ▶ Hubbard, R. G., Koehn, M. F., Omstein, S. I., Audenrode, M. V., & Royer, J. (2010). *The mutual fund industry: Competition and investor welfare*. New York, NY: Columbia University Press.

Книга 8 і більше авторів: імена перших 6... і останній

- ▶ Zinn, H., Konopacki, M., Buhle, P., Watkins, J. E., Mills, S., Mullins, J. W. ... Komisar, R. (2008). A people's history of American empire: A graphic adaptation. New York, NY: Metropolitan Books.
- ▶ Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (2004). Математика. Київ: Освіта.

Книга за редакцією (редактор, рік, назва)

- ▶ McNamara, R. H. (Ed.). (2008). Homelessness in America. Westport, CT: Praeger Publishers.
- ▶ Ophir, A., Givoni, M., & Hanafi, S. (Eds.). (2009). The power of inclusive exclusion. New York, NY: Zone.

Книга без автора: (Назва книги:
Підназва. (Рік). Місце видання:
Видавництво

- ▶ Twenty-four hours a day.
(2010). Miami, FL: BN
Publishing.
- ▶ Українська мова. (2009). Київ:
НТУУ «КПІ».

Частина книги: (автор, рік, назва глави,
У автор (ред.), назва, стор.,
місце вид. та видавництво)

- ▶ Grosman, D. (2009). Writing in the dark. In T. Morrison (Ed.), *Burn this book* (pp. 22-32). New York, NY: HarperCollins Publishers.
- ▶ Farrell, S. E. (2009). Art. In D. Simmons (Ed.), *New critical essays on Kurt Vonnegut* (p. 91). New York, NY: Palgrave Macmillan.

Багатотомні видання:

- ▶ Milton, J. (1847). The prose works of John Milton (Vol. 1-2). Philadelphia, PA: John W. Moore.
- ▶ Niehuis, S. (2008). Dating. In J. T. Sears (Ed.), The Greenwood encyclopedia of love (Vol. 6, pp. 57-60). Westport, CT: Greenwood.

Стаття з журналу або газети:

- ▶ Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*, 31(9), 471-480.
- ▶ Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. *New York Times*, p. C1.
- ▶ Ali, A. H. (2010, April 27). 'South Park' and the informal Fatwa. *Wall Street Journal*, p. A17.

Матеріали конференцій:

- ▶ Josang, A., Maseng, T., & Knapskog, S. J. (Eds.). (2009). Identity and privacy in the Internet age, 14th Nordic conference on secure IT systems, NordSec 2009. Heidelberg, Germany: Springer Berlin.
- ▶ Поліщук, О. (Ред.). (2008). Інженерія програмного забезпечення, Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.

Интернет-ресурс (Free Web)

- ▶ Seton, E. T. (1911). *The Arctic prairies: A canoe-journey of 2,000 miles in search of the caribou*. Retrieved from <http://www.gutenberg.org/etext/6818>
- ▶ Quina, K., & Kanarian, M. A. (1988). Continuing education. In P. Bronstein & K. Quina (Eds.), *Teaching a psychology of people: Resources for gender and sociocultural awareness*(pp. 200-208). Retrieved from <http://www.ebscohost.com/academic/psycinfo>

Library database with DOI, without DOI

- ▶ Chaffe-Stengel, P., & Stengel, D. (2012). *Working with sample data: Exploration and inference*. <https://doi.org/10.4128/9781606492147>
- ▶ Miller, L. (2008). *Careers for nature lovers & other outdoor types*. Retrieved from <http://www.ebscohost.com>

Бібліографічні менеджери

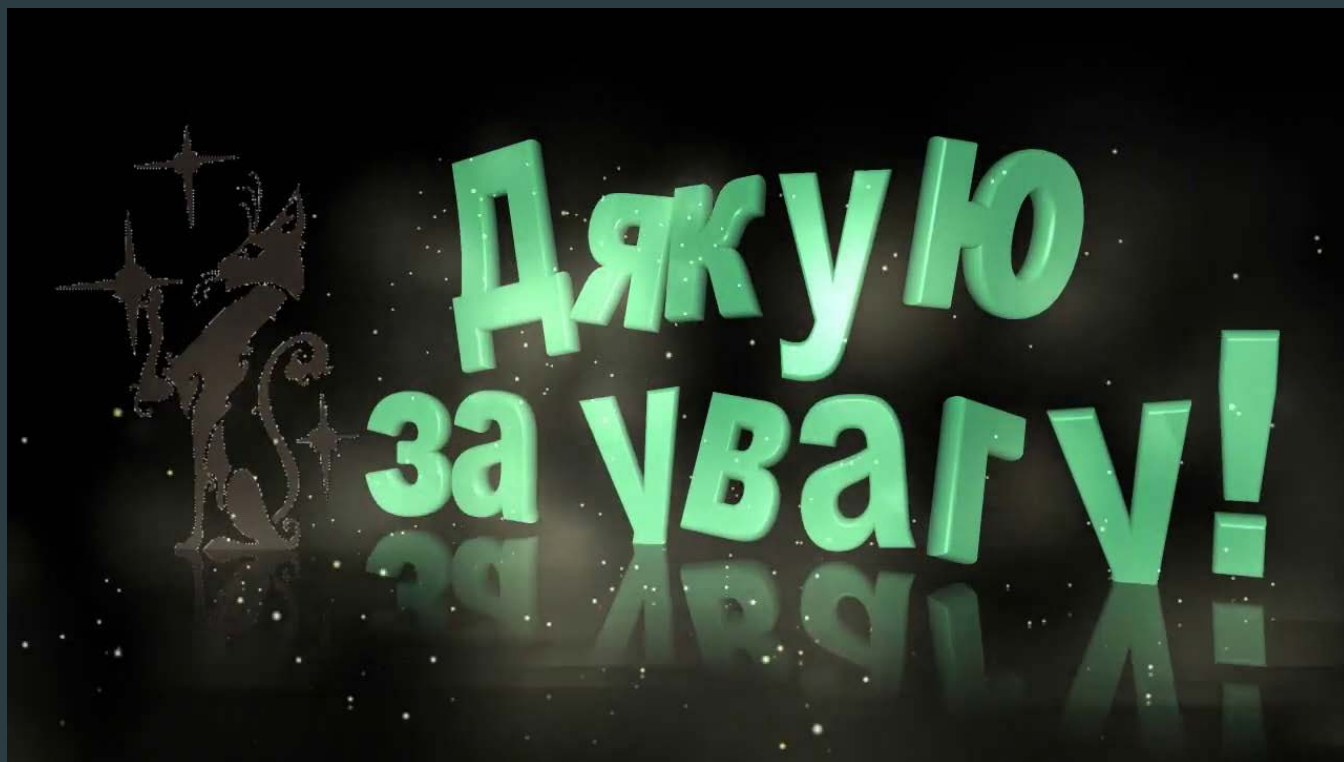
- ▶ спеціальні програми для спрощення процесу укладання списку літератури згідно з певним міжнародним стилем, а також для полегшення переведення посилань у науковій роботі з одного стилю цитування в інший
- ▶ зберігають бібліографічні дані, повні тексти та оформлення посилань і списків літератури
- ▶ при виборі бібліографічного менеджера можна встановити стаціонарну програму на комп'ютер, працювати онлайн, а також універсально онлайн + оффлайн

- ▶ **Mendeley, EndNote, Zotero, Zenodo** — найбільш популярні бібліографічні менеджери, що підходять для використання як індивідуальними користувачами, так і науковими колективами
- ▶ Коротка інструкція щодо програми **Mendeley**
https://www.researchgate.net/publication/275649059_Korotko_pro_Mendeley

Можна обрати
бібліографічний
менеджер відповідно
до власних уподобань
(тільки онлайн, із ПК-
версією,
безкоштовний чи за
передплатою)

Довідкова література:

- ▶ ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.
- ▶ ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.
- ▶ Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила : (ISO 4:1984, NEQ ; ISO 832:1994, NEQ). ДСТУ 3582:2013. – [Чин. від 2014-01-01]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 14 с. – (Національний стандарт України).
- ▶ Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». – Київ : УБА, 2016. 117 с. <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18681>

Із запитаннями звертатись:
pavlivng@ukma.edu.ua